

Koncepce celoživotního vzdělávání pracovníků knihoven – co se podařilo a jak dále [1]

Autor:

- [HUŇOVÁ, Jana](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 4](#) [3]

Rubrika:

- [Koncepce a strategie](#) [4]

Klíčová slova:

- [oborové vzdělávání](#) [5]

Odborná sekce:

- [Sekce vzdělávání](#) [6]

Problematikou dalšího rozvoje vzdělávání pracovníků knihoven se zabývá nová [Koncepce celoživotního vzdělávání pracovníků knihoven 2022–2027](#) [7].

Koncepce vychází z řady strategických materiálů (z [Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020](#) [8], [Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030](#) [9], [Strategického rámce Česká republika 2030](#) [10], ale i ze [Strategie IFLA 2019–2024](#) [11]) a navazuje na předchozí [Koncepci celoživotního vzdělávání knihovníků](#) [12], která byla schválena v prosinci 2016 a určena pro léta 2017–2020.

Výsledky realizace Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků na období let 2017–2020

V rámci předchozí koncepce celoživotního vzdělávání (dále jen CŽV) se podařilo především realizovat akreditovaný systém rekvalifikačního studia pro středoškolské pozice zakončený zkouškou podle kvalifikačních standardů pro knihovnické profesní kvalifikace v [Národní soustavě kvalifikací](#) [13] (dále jen NSK). V Národní knihovně ČR byl vytvořen portál [Studijní pomůcky pro knihovníky](#) [14], na kterém mohou knihovníci a zájemci o vzdělávání v oblasti knihovnictví získat informace o studijních textech k rozšíření a prohloubení svých dovedností a znalostí. Portál poskytuje přístup k informačním zdrojům pro rozvoj kompetencí podle knihovnických typových pozic v [Národní soustavě povolání](#) [15]. Problematice vzdělávání v knihovnách se věnoval i mezinárodní seminář CASLIN v roce 2017.

Koncepce CŽV na léta 2017–2020 se zabývala mj. otázkou vzdělávání neprofesionálních pracovníků knihoven. Důležitým výsledkem realizace opatření v této oblasti byla příprava konceptu knihovnického minima pro tyto pracovníky.

Se vzděláváním úzce souvisí i motivace pracovníků k dalšímu profesnímu vzdělávání. V rámci projektu [Společným postupem sociálních partnerů k přípravě na změny v důchodovém systému –](#)

[etapa II](#) [16] (financovaného z Evropského sociálního fondu) byly v předchozím období zpracovány pro knihovny dokumenty k problematice zaměstnaneckých benefitů.

Koncepce celoživotního vzdělávání pracovníků knihoven 2022-2027

Hlavní teze nově schválené koncepce vycházejí z dlouhodobých trendů ve vzdělávání podporujících formy a metody výuky prostřednictvím využití informačních technologií a umělé inteligence, což odpovídá požadavkům na vzdělávání pro společnost 4.0.

Vzdělávání knihovníků by mělo být celoživotním učením, v rámci kterého si budou moci vybírat oblasti, způsoby a formy výuky podle svých potřeb, časových a jiných možností. Podpora bude zaměřená na distanční formy vzdělávání a e-learning. Pro samostudium bude možné využít písemné studijní materiály i multimédia. Prezenční formy vzdělávání budou doplňovat distanční vzdělávání.

Mimo oblast pozornosti a podpory by nemělo zůstat ani oborové vzdělávání včetně spolupráce škol se zaměstnavateli. Rovněž profesní rozvoj mladých knihovníků prostřednictvím vzdělávání by měl být výrazněji podporován.

Koncepce též předpokládá aktivnější přístup státu a orgánů samospráv ke zlepšování platových a pracovních podmínek knihovníků.

Navrhovaná opatření reflektují současnou situaci v oblasti vzdělávání pracovníků knihoven v ČR a jsou zacílena na rozvoj jednotlivých segmentů vzdělávání.

Co se týká kvality vzdělávání, koncepce akcentuje jak formální, tak neformální způsoby zajištění kvality CŽV. Formální systém uznávání kvality CŽV by měl být odvozen zejména od kvalifikačních standardů knihovnických profesních kvalifikací v NSK.

Vzhledem k významným regionálním disparitám v nabídce vzdělávacích programů knihoven si koncepce klade za cíl zajistit rovný přístup k CŽV pro všechny knihovníky. V této souvislosti koncepce předpokládá vytvoření efektivního a dostupného poradenství a informačního systému o nabídce vzdělávání za spolupráce oborových škol, Národní knihovny ČR a dalších knihoven, oborových a profesních sdružení.

V oblasti formálního vzdělávání je potřebné rozšířit možnost získání knihovnického vzdělávání na všech stupních oborových škol. Cílem je udržet kombinované formy vysokoškolského studia na oborových školách. Neméně důležité je větší propojení studijních programů s požadavky praxe v knihovnách.

V oblasti neformálního vzdělávání klade koncepce důraz na účast knihovníků na vzdělávání v souladu se standardem minimálně 48 hodin odborného vzdělávání ročně a rovněž na hledání motivačních faktorů k podpoře účasti zaměstnanců na CŽV.

Součástí CŽV je i rekvalifikace, která je jedním ze způsobů, jak mohou knihovníci získat odborné vzdělání. Stávající rekvalifikace pro středoškolské pozice realizují v rámci akreditovaných kurzů vybrané knihovny v ČR podle standardů NSK. V dalším období bude potřebné zaměřit se mj. na přípravu obsahu kurzů pro typovou pozici knihovník specialista. Rozšíření počtu autorizovaných osob pro realizaci kurzů a zkoušek podle požadavků NSK významně přispěje ke zvýšení kvality této součásti CŽV.

Opatření v oblasti vzdělávání zaměstnanců v knihovnách jsou zaměřena na podporu systémového charakteru interního vzdělávání, a to prostřednictvím vytvoření vzoru kreditního vzdělávání, které by motivovalo knihovny – zaměstnavatele. Vzhledem k tomu, že vzdělávání je jednou z forem řízení lidských zdrojů, jsou opatření zacílena i na zajištění vzdělávání pro management knihoven v této oblasti. Novým prvkem v CŽV by mělo být vytvoření systému stáží a praxí pro různé typové pozice.

Pokud jde o sebevzdělávání pracovníků knihoven, navržená opatření podporují možnosti získávání odborných informací, zvýšení dostupnosti poradenských služeb a rovněž zvýšení motivace pracovníků knihoven ke kontinuálnímu sebevzdělávání. Z hlediska realizace vzdělávacích aktivit je, podle koncepce, třeba podpořit mezirezortní spolupráci a koordinaci mezi Ministerstvem kultury, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem práce a sociálních věcí.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4/koncepce-celozivotniho-vzdelavani-pracovniku>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4/koncepce-celozivotniho-vzdelavani-pracovniku>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/hunova-jana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/koncepce-strategie>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/oborove-vzdelavani>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/odborne-sekce/sekce-vzdelavani>
- [7] https://ipk.nkp.cz/docs/Koncepce_CZV_20212027.pdf/
- [8] <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/koncepce-cr-pro-politiku-soudrznosti-2021>
- [9] <https://ukr.knihovna.cz/koncepce-rozvoje-knihoven-cr-na-leta-2021-2027/>
- [10] <https://www.cr2030.cz/strategie/>
- [11] <http://repository.ifla.org/handle/123456789/33>
- [12] <https://ipk.nkp.cz/docs/celozivotni-vzdelavani/koncepce-czv-pdf>
- [13] <https://www.narodnikvalifikace.cz/vyber-kvalifikace/profesni-kvalifikace/skupiny-oboru-37>
- [14] <https://studujte.nkp.cz/>
- [15] <https://www.nsp.cz/odborny-smer/media-publicistika-a-knihovnictvi>
- [16] <https://old.skipcr.cz/akce-a-projekty/projekty-nabidky-sluzby/projekt-esf-201espolecnym-postupem-socialnich-partneru-k-priprave-na-zmeny-v-duchodovem-systemu201c/>